

INFORMACJA SZEFA URZĘDU DO SPRAW CUDZOZIEMCÓW

o stosowaniu w roku 2014 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2003 r. nr 128, poz. 1176 z późn. zm.)

w zakresie realizacji zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej wynikających z
Konwencji Genewskiej dotyczącej statusu uchodźców
oraz
Protokołu Nowojorskiego dotyczącego statusu uchodźcy

SPIS TREŚCI

STAN PRAWNY	STR. 1-2
WYKONANIE USTAWY O UDZIELANIU CUDZOZIEMCOM OCHRONY NA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W ZAKRESIE ROZPATRYWANIA WNIOSKÓW O NADANIE STATUSU UCHODźCY	STR. 3-9
POSTęPOWANIA O NADANIE STATUSU UCHODźCY PROWADZONE WOBEC SZCZEGóLNYCH GRUP WNIOSKODAWCów	STR. 10
POSTęPOWANIE WOBEC CUDZOZIEMCów NIELEGALNIE PRZYBYWAJĄCYCH LUB PRZEBYWAJĄCYCH NA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ	STR. 11
POMOC DLA CUDZOZIEMCów UBIEGAJĄCYCH SIę O NADANIE STATUSU UCHODźCY	STR. 12-13
REALIZACJA KONWENCJI GENEWSKIEJ I PROTOKOŁU NOWOJORSKIEGO W ZAKRESIE WYDAWANIA UCHODźCOM DOKUMENTów	STR. 14
WSPóŁPRACA Z WYSOKIM KOMISARZEM NARODów ZJEDNOCZONYCH DO SPRAW UCHODźCów	STR. 15
REALIZACJA KONWENCJI GENEWSKIEJ ORAZ PROTOKOŁU NOWOJORSKIEGO W KONTEKście PRZYSTĄPIENIA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ DO UNII EUROPEJSKIEJ	STR. 16-19
ZAKOŃCZENIE	STR. 20
ZAŁĄCZNIKI (TABELE STATYSTYCZNE)	STR. 21-25

STAN PRAWNY

Konwencja Genewska dotycząca statusu uchodźców, sporządzona dnia 28 lipca 1951 r. (Dz. U. z 1991 r. nr 119, poz. 515) oraz Protokół Nowojorski dotyczący statusu uchodźców, sporządzony dnia 31 stycznia 1967 r. (Dz. U. z 1991 r. nr 119, poz. 517) definiują materialno-prawne podstawy nadawania statusu uchodźcy oraz określają najważniejsze prawa i wolności uchodźców. Ww. akty prawne nie precyzują jednakże zasad i trybu postępowania w sprawach o nadanie statusu uchodźcy. W Polsce kwestie te reguluje ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W ustawie unormowano także zasady wydawania uchodźcom dokumentów, zasadę non-refoulement, czyli zakaz wydalania uchodźców, oraz zasady współpracy z Wysokim Komisarzem Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców. W odrębnych aktach uregulowane zostały w prawie polskim prawa socjalno-bytowe uchodźców.

Polska stosuje tzw. jednolitą procedurę azylową. W toku postępowania o nadanie statusu uchodźcy bada się nie tylko spełnianie warunków do uznania za uchodźcę, ale także – w razie stwierdzenia, że nie są one spełnione – inne okoliczności skutkujące ochroną przed wydalaniem.

Do dnia 30 kwietnia 2014 r. jednolita procedura azylowa obejmowała trzy formy ochrony: status uchodźcy, ochronę uzupełniającą oraz zgodę na pobyt tolerowany.

Cudzoziemcowi, który nie kwalifikował się do uznania za uchodźcę, lecz który w przypadku powrotu do kraju pochodzenia mógł być narażony na rzeczywiste ryzyko doznania poważnej krzywdy, udzielało się ochrony w postaci ochrony uzupełniającej. W przypadku odmowy nadania statusu uchodźcy oraz odmowy udzielenia ochrony uzupełniającej, z urzędu badane były przesłanki do udzielenia zgody na pobyt tolerowany. Przesłanki te powiązane były z określonymi normami Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz. U. z 1993 r. nr 61, poz. 284) oraz Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 oraz z 2000 r. Nr 2, poz. 11). Uznanie natomiast, że wniosek cudzoziemca nie zasługiwał na uwzględnienie ani poprzez nadanie statusu uchodźcy, ani poprzez udzielenie ochrony uzupełniającej oraz zgody na pobyt tolerowany, skutkowało – z wyjątkami określonymi w art. 48 ust. 2 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej – orzeczeniem o jego wydaleniu. Rozstrzygnięcie o sytuacji prawnej cudzoziemca następowało więc w toku jednego postępowania, prowadzonego przez jeden organ administracyjny.

W dniu 1 maja 2014 r. weszła w życie ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2013 r. poz. 1650), której przepisy zmodyfikowały model postępowania w sprawach nadania statusu uchodźcy poprzez zlikwidowanie formy ochrony krajowej w postaci zgody na pobyt tolerowany, jak również poprzez odstąpienie o orzekaniu o wydaleniu (w nowej nomenklaturze o zobowiązaniu do powrotu) w ramach procedury uchodźczej.

Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej podlegała kolejnym zmianom na mocy przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2014 nr 0 poz. 1004), której celem było wdrożenie do polskiego porządku prawnego przepisów dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony (Dz. Urz. UE L 337 z 20.12.2011, str. 9).

Począwszy od dnia 20 lipca 2007 r. organem właściwym w sprawach udzielania cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców, który prowadzi postępowania o nadanie statusu uchodźcy przy pomocy Departamentu Postępowania Uchodźczych.

STAN PRAWNY

Wspomnieć należy, że w dniu 1 stycznia 2012 r. weszła w życie ustawa z dnia 28 lipca 2011 r. o zalegalizowaniu pobytu niektórych cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i ustawy o cudzoziemcach (Dz. U. z 2011 r. Nr 191 poz. 1133). Ww. ustawą do polskiego porządku prawnego wprowadzone zostały dwie instytucje będące wyrazem solidarności z państwami doświadczającymi wzmożonych obciążeń migracyjnych – przesiedlenie oraz relokacja.

Przesiedlenie oznacza przeniesienie z kraju trzeciego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemca uznanego za uchodźcę przez Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców, w celu nadania tej osobie statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej na terytorium naszego kraju. Relokacja jest to natomiast przemieszczenie z państwa członkowskiego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej beneficjenta ochrony międzynarodowej.

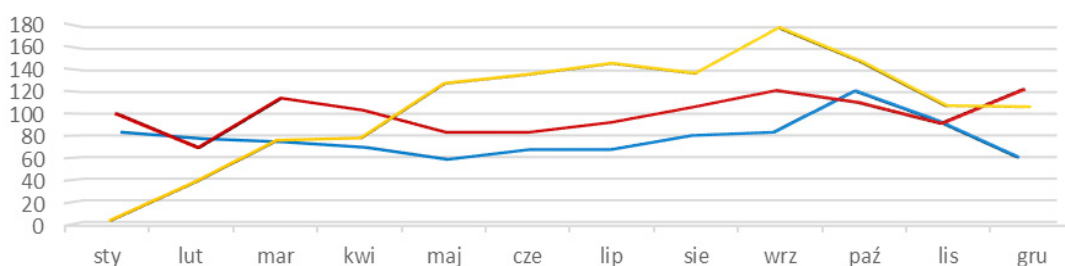
Przesiedleniu lub relokacji mają podlegać cudzoziemcy spełniający warunki do nadania statusu uchodźcy lub udzielenia ochrony uzupełniającej wskazane w ustawie o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Osobom przesiedlonym lub relokowanym ma być nadawany status uchodźcy lub udzielana ochrona uzupełniająca, po przeprowadzeniu postępowania uchodźczego, które prowadzone będzie częściowo w kraju pobytu cudzoziemca. Wydanie decyzji ma następować w ciągu 30 dni od dnia jego wjazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

WYKONANIE USTAWY O UDZIELANIU CUDZOZIEMCOM OCHRONY NA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W ZAKRESIE ROZPATRYWANIA WNIOSKÓW O NADANIE STATUSU UCHODźCY

W 2014 r. złożono w Rzeczypospolitej Polskiej 3 402 wnioski o nadanie statusu uchodźcy. Wnioskami tymi objęto 6 625 osób, co jest liczbą ponad dwukrotnie mniejszą w porównaniu do roku poprzedniego, kiedy to o ochronę ubiegało się 14 996 osób.

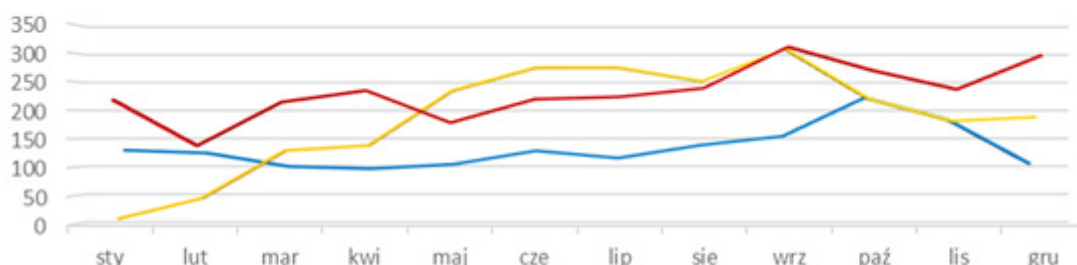
Liczba wniosków o nadanie statusu uchodźcy w RP w 2014 roku

	sty	lut	mar	kwi	maj	cze	lip	sie	wrz	paź	lis	gru
UKRAINA	4	38	76	78	127	135	145	136	177	146	107	106
ROSJA	100	69	114	103	83	83	92	106	121	110	91	122
Pozostałe	83	77	74	69	58	67	67	80	83	121	94	60

Największą grupę osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy stanowili w 2014 r. obywatele Federacji Rosyjskiej – 2 772 osoby (około 42% ogółu). Drugą najliczniejszą grupą cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy byli obywatele Ukrainy – 2 253 osoby (około 34% ogółu). Ponadto, o status uchodźcy występowali najczęściej obywatele Gruzji – 652 osoby (około 10% ogółu), Armenii – 126 osób, Tadżykistanu – 107 osób, Syrii – 104 osoby oraz Kirgistanu – 101 osób.

Liczba osób objętych wnioskami o nadanie statusu uchodźcy w RP w 2014 roku

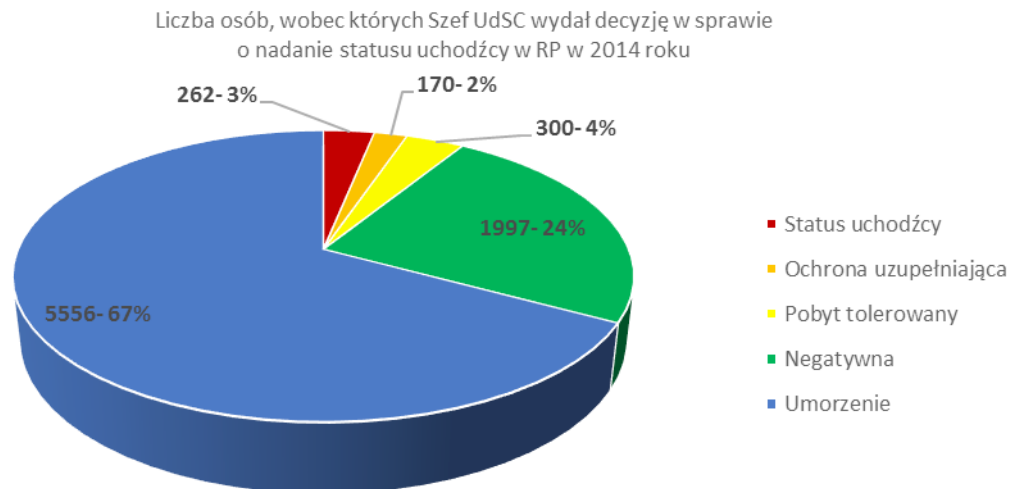
	sty	lut	mar	kwi	maj	cze	lip	sie	wrz	paź	lis	gru
ROSJA	218	138	214	234	178	219	223	238	310	269	236	295
UKRAINA	9	45	129	138	234	275	275	251	308	220	181	188
Pozostałe	129	124	100	96	104	128	115	138	154	223	184	105

WYKONANIE USTAWY O UDZIELANIU CUDZOZIEMCOM OCHRONY NA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W ZAKRESIE ROZPATRYWANIA WNIOSKÓW O NADANIE STATUSU UCHODźCY

Konwencja Genewska dotycząca statusu uchodźców, sporządzona dnia 28 lipca 1951 r. (Dz. U) Analiza powyższych danych wskazuje, że w 2014 r. w porównaniu do roku poprzedniego zmieniła się struktura narodowościowa cudzoziemców ubiegających się w Rzeczypospolitej Polskiej o nadanie statusu uchodźcy. Co prawda w dalszym ciągu przeważającą grupą byli obywatele Federacji Rosyjskiej, jednakże ich udział procentowy w powyższej strukturze spadł z 85% w roku 2013 do 42% w roku ubiegłym. Drugie pod względem liczebności miejsce wśród osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, zajmowali obywatele Ukrainy, stanowiąc aż 34% ogółu cudzoziemców wnioskujących o tę formę ochrony. Udział procentowy cudzoziemców pochodzących z Gruzji pozostał na poziomie zbliżonym do roku 2013 (2013 r. – około 8%, 2014 r. – około 10%), aczkolwiek sama liczba osób była prawie dwukrotnie mniejsza (2013 r. – 1 212 osób, 2014 r. – 652 osoby). Ponadto, warto odnotować, że tak jak w roku 2013 o status uchodźcy wnioskowali obywatele Armenii, Syrii (ale w obu przypadkach występują tendencje spadkowe w zakresie liczby takich osób) i Kirgistanu (w tym przypadku widoczny jest prawie dwukrotny wzrost liczby tych cudzoziemców). Nową tendencją jest wzrost liczby osób pochodzących z Tadżykistanu i spadek liczby obywateli Afganistanu.

W minionym roku wydano decyzje w sprawach 8 285 osób wnioskujących o nadanie statusu uchodźcy w 2014 r. i wcześniej.

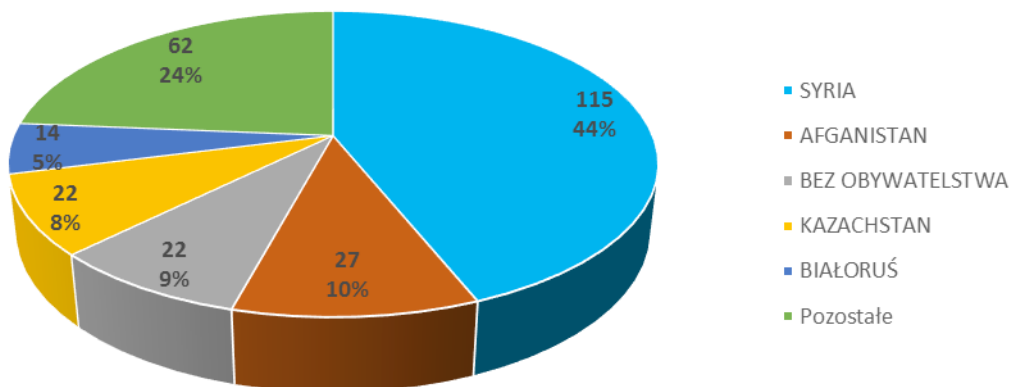
Zgodnie z art. 1 A ust. 2 Konwencji Genewskiej, uchodźcą jest osoba, która żywi uzasadnioną obawę przed prześladowaniem z powodu rasy, religii, narodowości, przynależności do określonej grupy społecznej lub z powodu przekonań politycznych, na skutek tej obawy przebywa poza granicami kraju pochodzenia i nie może lub nie chce z tego powodu korzystać z ochrony tego kraju. Przepis ten został bezpośrednio przetransponowany do ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (vide art. 13 ust. 1).

W ubiegłym roku status uchodźcy nadano 262 cudzoziemcom, w tym między innymi 115 obywatelom Syrii, 25 cudzoziemcom z Afganistanu, 22 bezpaństwowcom, 22 obywatelom Kazachstanu, 13 cudzoziemcom z Federacji Rosyjskiej, 14 osobom pochodzącym z Białorusi, 12 obywatelom Somalii oraz 10 Egiptu. Dla porównania, rok wcześniej tą formą ochrony objęto 200 osób (69 obywateli Syrii, 25 bezpaństwowców, 23 obywateli Federacji Rosyjskiej, 20 cudzoziemców z Afganistanu, 19 osób pochodzących z Białorusi, 15 obywateli Egiptu oraz 11 Kirgistanu). Liczba osób, którym nadano status uchodźcy w roku ubiegłym była zatem większa o ok. 31% w porównaniu do roku 2013.

WYKONANIE USTAWY O UDZIELANIU CUDZOZIEMCOM OCHRONY NA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W ZAKRESIE ROZPATRYWANIA WNIOSKÓW O NADANIE STATUSU UCHODźCY

Liczba osób, wobec których Szef UdSC wydał decyzję o przyznaniu Statusu uchodźcy w RP w 2014 roku

Zgodnie z art. 1C Konwencji Genewskiej, jej postanowienia przestają obowiązywać w stosunku do osób, które dobrowolnie zwrócą się o ochronę państwa, którego są obywatelami, dobrowolnie przyjmą utracone uprzednio obywatelstwo, przyjmą nowe obywatelstwo i korzystają z ochrony państwa, którego obywatelstwo przyjęły, ponownie dobrowolnie osiedlą się w państwie, które opuściły lub poza którego granicami przebywały z powodu obawy przed prześladowaniem, albo też nie mogą dłużej odmawiać korzystania z ochrony państwa swojego obywatelstwa, albowiem ustały warunki, w związku z którymi zostały uznane za uchodźców. Wskazane powyżej tzw. klauzule ustania uwzględnione zostały w art. 21 ust. 1 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W 2014 r. w oparciu o wskazane powyżej przesłanki statusu uchodźcy pozbawiono 3 osoby – 2 obywateli Serbii i Czarnogóry, 1 obywatela Białorusi. Z kolei ochrony uzupełniającej pozbawionych zostały 22 osoby – wszystkie były obywatelami Federacji Rosyjskiej. W zakresie cofania ochrony międzynarodowej widoczne są tendencje spadkowe w porównaniu do roku 2013, w którym pozbawiono statusu uchodźcy 5 cudzoziemców, a ochrony uzupełniającej - 36.

W przypadku 1 997 osób wydano decyzje negatywne. Jest to poziom porównywalny do roku 2013 (wówczas decyzje negatywne otrzymało 2 139 osób). Część z rozpatrzonych w minionym roku wniosków uznano za oczywiście bezzasadne. Zaletą instytucji wniosku oczywiście bezzasadnego jest możliwość przeprowadzenia szybkiego postępowania. Jest to szczególnie ważne, gdy wniosek o nadanie statusu uchodźcy składa osoba, która ma być zobowiązana do powrotu. Instytucja ta pozwala na zapobieganie instrumentalnemu traktowaniu procedury uchodźczej, jako środka uniemożliwiającego powrót. Ponadto jej istnienie przyczynia się do skrócenia czasu trwania postępowania o nadanie statusu uchodźcy.

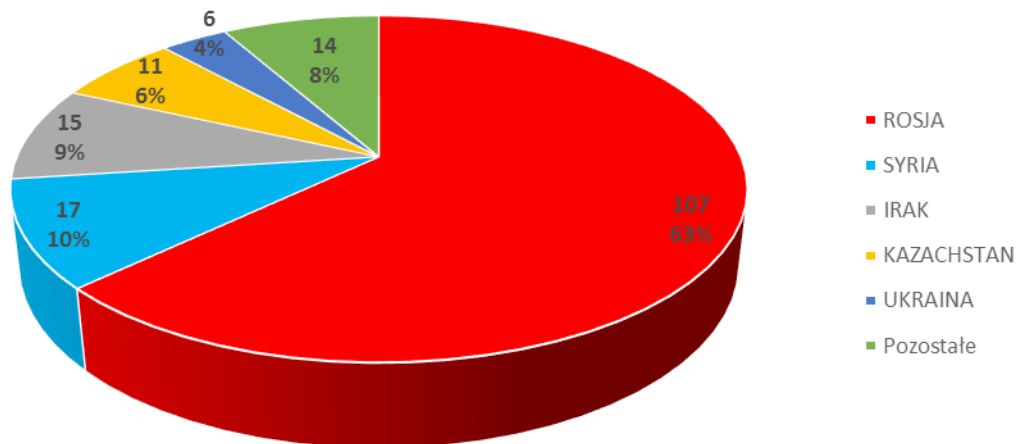
Podobnie jak w roku 2013, w roku ubiegłym nie odnotowano przypadku zastosowania tzw. klauzuli wyłączającej, określonej w art. 1F Konwencji Genewskiej. Należy wspomnieć, że okoliczności skutkujące wykluczeniem z możliwości korzystania z dobrodziejstw Konwencji zostały wprost wskazane w ustawie o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (vide art. 19 ust. 1 pkt 3).

Jak wzmiankowano wcześniej, w przypadku odmowy nadania statusu uchodźcy, z urzędu rozstrzyga się o potrzebie udzielenia cudzoziemcowi ochrony uzupełniającej. W 2014 r. ochrona uzupełniająca została udzielona 170 osobom, w tym między innymi 107 obywatelom Federacji Rosyjskiej oraz 17 obywatelom Syrii, 15 cudzoziemcom z Iraku i 11 z Kazachstanu. Jest to poziom wyższy w porównaniu do roku 2013 - wówczas ochronę uzupełniającą otrzymało 131 cudzoziemców.

WYKONANIE USTAWY O UDZIELANIU CUDZOZIEMCOM OCHRONY NA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W ZAKRESIE ROZPATRYWANIA WNIOSEK O NADANIE STATUSU UCHODźCY

Liczba osób, wobec których Szef UdSC wydał decyzję o przyznaniu ochrony uzupełniającej w RP w 2014 roku

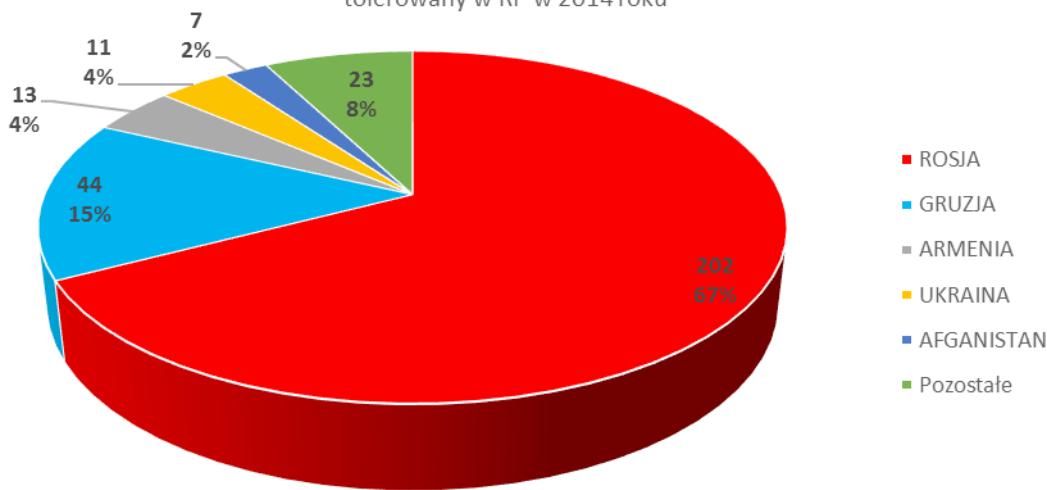
W sprawach wszczętych przed dniem 1 maja 2014 r. w sytuacji, kiedy cudzoziemiec nie spełniał warunków do nadania statusu uchodźcy ani warunków do udzielenia ochrony uzupełniającej, Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców badał potrzebę objęcia cudzoziemca ochroną przed wydaleniem w postaci zgody na pobyt tolerowany. Cudzoziemcowi udzielało się zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli jego wydalenie mogłoby nastąpić jedynie do kraju, w którym zagrożone byłoby jego prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa osobistego, w którym mógłby zostać poddany torturom albo nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu lub być zmuszony do pracy lub pozbawiony prawa do rzetelnego procesu sądowego albo być ukarany bez podstawy prawnej w rozumieniu Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. lub naruszałoby prawo do życia rodzinnego w rozumieniu ww. Konwencji, lub naruszałoby prawa dziecka określone w Konwencji o prawach dziecka, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r., w stopniu istotnie zagrażającym jego rozwojowi psychofizycznemu.

W 2014 r. odmówiono nadania statusu uchodźcy oraz udzielenia ochrony uzupełniającej i jednocześnie udzielono zgody na pobyt tolerowany 300 osobom – o około 24% mniej niż w roku 2013 (ta forma ochrony została wówczas zastosowana wobec 392 cudzoziemców). Podobnie jak w przypadku ochrony uzupełniającej, dominującą grupą cudzoziemców, którym udzielono zgody na pobyt tolerowany byli obywatele Federacji Rosyjskiej – 202 osoby. Innymi krajami pochodzenia, których obywatele najczęściej uzyskiwali zgodę na pobyt tolerowany w 2014 r. były Gruzja (44 osoby), Armenia (13 osób) oraz Ukraina (11 osób).

WYKONANIE USTAWY O UDZIELANIU CUDZOZIEMCOM OCHRONY NA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W ZAKRESIE ROZPATRYWANIA WNIOSKÓW O NADANIE STATUSU UCHODźCY

Liczba osób, wobec których Szef UdSC wydał decyzję o udzieleniu zgody na pobyt tolerowany w RP w 2014 roku

Powyższe dane wskazują, iż w 2014 r. w Polsce objęto ochroną międzynarodową oraz krajową łącznie 732 cudzoziemców. Stanowi to około 11% osób, które złożyły wnioski o nadanie statusu uchodźcy – ponad dwukrotnie więcej jak rok wcześniej.

Podobnie też jak w latach ubiegłych sposób orzekania w sprawach cudzoziemców pochodzących z Republiki Czecheńskiej Federacji Rosyjskiej był zgodny z zaleceniami UNHCR.

Co do spraw obywateli Ukrainy wskazać należy, że w przypadku wniosków o nadanie statusu uchodźcy osób pochodzących z Krymu oraz z obwodów donieckiego i Ługańskiego rozpatrywane one są z uwzględnieniem tzw. wewnętrznej relokacji. Na takie orzecznictwo pozwala poniżej przedstawiona sytuacja dotycząca wewnętrznych przesiedleńców na Ukrainie.

Według regionalnego Przedstawiciela UNHCR w Białorusi, Mołdawii i na Ukrainie – Pana Oldrich Andrysek, niezależnie od różnego rodzaju problemów, żaden przesiedleńca na Ukrainie w praktyce nie pozostaje sam. Ponadto należy zauważyć, iż mimo niewątpliwie trudnej sytuacji gospodarczej oraz ekonomicznej Ukrainy, z ogólnodostępnych źródeł informacji wynika, iż pomoc przymusowym przesiedleńcom udzielana jest z wielu stron (władze centralne i obwodowe, organizacje pozarządowe, wolontariusze) oraz na różnych płaszczyznach. Odpowiednie struktury państwowe (służba migracyjna, ministerstwo pracy, ministerstwo oświaty, ministerstwo pomocy socjalnej) rejestrują przesiedleńców, wydają nowe dokumenty, pomagają w kontynuacji edukacji, udzielają pomocy socjalnej, medycznej i psychologicznej, pomagają w znalezieniu pracy i miejsca zamieszkania (przesiedleńcy osiedlani są w internatach, hotelach, sanatoriach, domach wypoczynkowych). Faktem jest, że państwo zapewniło miejsce zamieszkania tylko dla około 25% przesiedleńców ze wschodniej Ukrainy oraz z Krymu, jednakże należy zauważyć, iż w dniu 1 października 2014 r. Gabinet Ministrów Ukrainy przyjął postanowienia regulujące ważniejsze kwestie dotyczące opieki socjalnej dla osób przymusowo przemieściły się, przyznając m. in. miesięczną pomoc finansową w następującej wysokości: dla osób niezdolnych do pracy (inwalidzi, dzieci) – 884 hrywny na jedną osobę (członka rodziny); dla osób zdolnych do pracy – 442 hrywny na jedną osobę (członka rodziny). Przyznanie oraz wypłata powyższej pomocy finansowej realizowane są przez organy opieki socjalnej ludności w faktycznym miejscu zamieszkania (pobytu), na wniosek uprawnionego przedstawiciela rodziny. Pomoc udzielana jest od dnia złożenia wniosku oraz wypłacana przez okres nie dłuższy niż sześć miesięcy. Osoby zdolne do pracy otrzymują pomoc finansową przez okres dwóch miesięcy. W celu otrzymania pomocy w ustanowionych rozmiarach w następnym okresie, osoby zdolne do pracy będą musiały podjąć pracę, w tym z pomocą państwowej służby zatrudnienia. W sytuacji, gdy zdolny do pracy członek rodziny nie

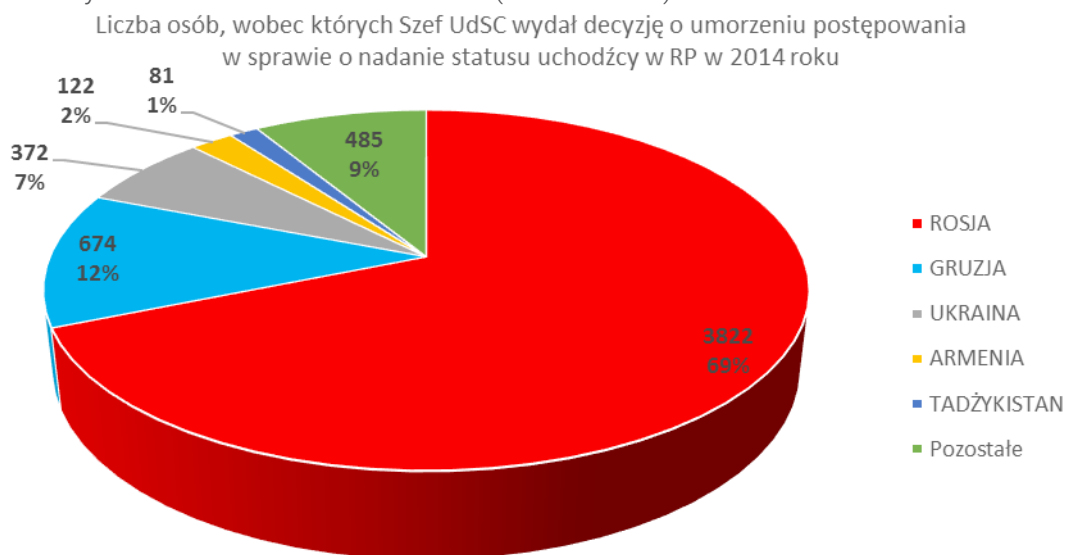

WYKONANIE USTAWY O UDZIELANIU CUDZOZIEMCOM OCHRONY NA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W ZAKRESIE ROZPATRYWANIA WNIOSKÓW O NADANIE STATUSU UCHODźCY

Informacja Szefa Urzędu za 2014 rok

zatrudni się, to wysokość pomocy dla niego na następne dwa miesiące zmniejszy się o 50%, a na następny okres pomoc zostanie całkowicie wstrzymana. Ogólna suma pomocy na rodzinę wyliczana jest, jako suma pomocy na każdego członka rodziny i nie może przekraczać 2400 hrywien. Według danych Ministerstwa Polityki Socjalnej Ukrainy z dnia 5 stycznia 2015 r. „miesięczna pomoc adresową”, na pokrycie kosztów zamieszkania udzielono już blisko 180 tys. rodzin. W dniu 20 października 2014 r. Rada Najwyższa Ukrainy przyjęła ustawę Nr 4490-a-1 „O zapewnieniu praw i swobód osób wewnątrznie przesiedlonych”. OBWE, Rada Europy, UE i UNHCR pochwałyły władze Ukrainy za przyjęcie wspomnianej ustawy. Powyższa ustawa wprowadziła odpowiedni dokument potwierdzający status osoby wewnątrznie przesiedlonej, gwarantuje również tym osobom prawo do bezpłatnego wynajmu mieszkania na okres pół roku, wprowadza także uproszczoną procedurę rejestracji w nowym miejscu zamieszkania przesiedleńców, niezbędną do prowadzenia działalności gospodarczej, korzystania z usług administracyjnych, czy otwarcia rachunku bankowego. Niezależnie od powyższego setki milionów dolarów i euro na rzecz osób wewnątrznie przesiedlonych na Ukrainie przeznaczają np. UNHCR, UNICEF i IOM. Dziesiątki milionów euro na pomoc przesiedleńcom na Ukrainie popłynęły także z budżetu UE. Duże znaczenie ma również pomoc ze strony poszczególnych państw zachodnich (np. USA, Niemcy, Polska).

W 2014 r. umorzono postępowania prowadzone wobec 5 556 osób, w tym wobec 3822 obywateli Federacji Rosyjskiej, 674 obywateli Gruzji, 372 cudzoziemców z Ukrainy oraz 122 z Armenii. Liczba osób, których postępowania zostały zakończone takim rozstrzygnięciem była prawie trzykrotnie niższa niż w roku 2013 (16 078 osób).

Najczęściej podstawą wydania decyzji o umorzeniu było wycofanie wniosku o nadanie statusu uchodźcy, opuszczenie ośrodka na okres dłuższy niż 7 dni bez usprawiedliwionej przyczyny oraz niestawienie się cudzoziemca do ośrodka w ciągu 2 dni od złożenia wniosku o nadanie statusu uchodźcy. Często decyzja o umorzeniu postępowania była wydawana także w sytuacji, kiedy wnioskodawca po otrzymaniu decyzji ostatecznej o odmowie nadania statusu uchodźcy złożył nowy wniosek oparty na tych samych podstawach (wniosek niedopuszczalny).

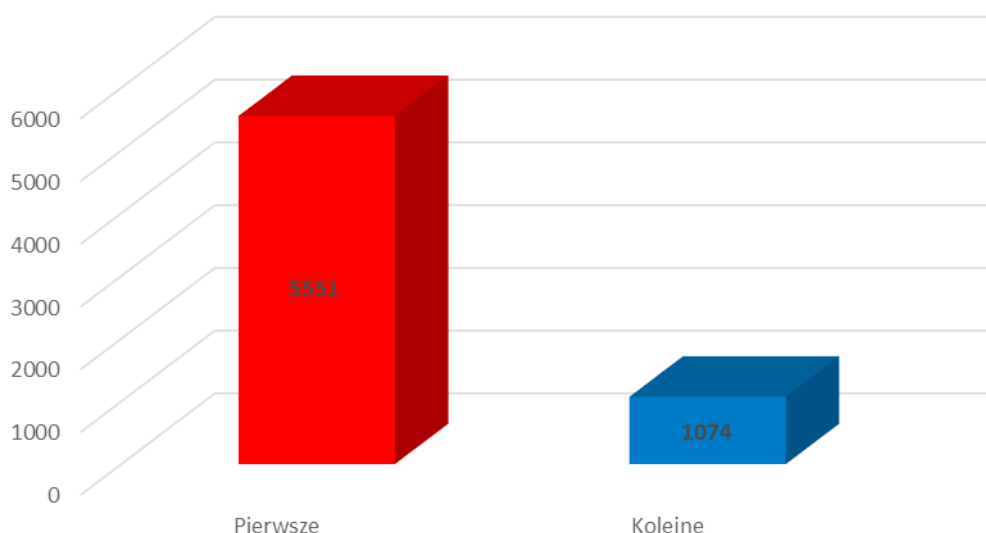
Zjawisko składania przez tych samych cudzoziemców kolejnych wniosków jest obserwowane od roku 2003, wówczas kolejne wnioski o nadanie statusu uchodźcy złożyły 93 osoby (około 1,3% ogólnej liczby wszystkich osób wnioskujących). W następnych latach tendencja w tym zakresie była wzrostowa: 2004 r. – 137 osób (około 2%), 2005 r. – 1 141 osób (około 21%), 2006 r. – 3280 osób (46%). W roku 2007 po raz pierwszy nastąpił spadek liczby cudzoziemców składających

WYKONANIE USTAWY O UDZIELANIU CUDZOZIEMCOM OCHRONY NA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W ZAKRESIE ROZPATRYWANIA WNIOSKÓW O NADANIE STATUSU UCHODźCY

kolejne wnioski o nadanie statusu uchodźcy do liczby 2 842 osób, co stanowiło 28 % ogólnej liczby wszystkich osób wnioskujących. W roku 2008 odsetek ten wyniósł 15 % (1 316 spośród 8 517 wnioskujących), a w roku 2009 – 10% (1 538 spośród 15 336 wnioskujących). W roku 2010 odnotowano tendencję wzrostową - kolejne wnioski złożyło już aż około 34% osób (2 204 spośród 6 534 wnioskujących), w 2011, 2012 i 2013 – ponownie spadkową, na poziomie odpowiednio około 26% (1 801 spośród 6 534 wnioskujących), 15 % (1 579 osób spośród 10 753 wnioskujących) i 8% (1 219 osób spośród 14 996 wnioskujących). W 2014 r. tendencja ta uległa zmianie – z kolejnymi wnioskami wystąpiło już około 16% wnioskujących (1 072 osób).

Liczba osób, które złożyły wniosek o nadanie statusu uchodźcy w RP w 2014 roku (wnioski pierwsze i kolejne)

Przyczyny praktyki wielokrotnego wnioskowania przez te same osoby o nadanie statusu uchodźcy są dwójakie – uniknięcie wydalenia/zobowiązania do powrotu lub też (najczęściej) możliwość dalszego korzystania ze świadczeń dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy.

Istotny wpływ na ograniczenie praktyki wielokrotnego wnioskowania o nadanie statusu uchodźcy w celu uniknięcia realizacji decyzji o zobowiązaniu do powrotu potencjalnie ma rezygnacja przez ustawodawcę z automatycznego wstrzymywania wykonania takiej decyzji na okres trwania postępowania uchodźczego. Z pełnego prawa pobytu na terytorium Polski w trakcie postępowania uchodźczego mogą korzystać tylko te osoby, które występują z wnioskiem po raz pierwszy. W przypadku pozostałych cudzoziemców wstrzymanie wykonania decyzji o zobowiązaniu do powrotu jest możliwe wyłącznie na wniosek cudzoziemca zawierający uzasadnienie istnienia słusznego interesu wnioskodawcy we wstrzymaniu jej wykonania. W roku 2014 r. Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców wydał tego typu decyzję w stosunku do 103 osób – mniej niż rok wcześniej (w 2013 r. tego typu decyzje otrzymało 183 cudzoziemców).

POSTĘPOWANIA O NADANIE STATUSU UCHODźCY PROWADZONE WOBEC SZCZEGÓLNYCH GRUP WNIOSKODAWCÓW

Szczególną ochroną w toku postępowań o nadanie statusu uchodźcy objęte są następujące grupy cudzoziemców: małoletni przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bez przedstawiciela prawnego lub zwyczajowego (małoletni bez opieki), ofiary przemocy oraz osoby niepełnosprawne.

Zeznania od takich osób odbiera się w warunkach dostosowanych do ich potrzeb i możliwości percepcji. Czynności w toku postępowania są dokonywane przy udziale psychologa lub pedagoga (w przypadku małoletnich bez opieki) albo psychologa lub lekarza (w przypadku ofiar przemocy i osób niepełnosprawnych), wyłącznie przez wykwalifikowanych pod tym względem pracowników. Co do zasady osób zaliczonych do powyższych grup nie można umieścić w areszcie w celu wydalenia/areszcie dla cudzoziemców lub strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców.

Szczególny tryb postępowania wobec małoletnich bez opieki, ofiar przemocy oraz osób niepełnosprawnych nie wynika z samej Konwencji Genewskiej. Spełnia on jednak zalecenia Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców co do standardów procedur uchodźczych. Ponadto stanowi realizację przepisów dyrektywy Rady nr 2003/9/WE z dnia 27 stycznia 2003 r. w sprawie minimalnych standardów przyjmowania osób ubiegających się o azyl (Dz. Urz. WE nr L 031 z dnia 6 lutego 2003 r.) oraz dyrektywy Rady nr 2005/85/WE z dnia 1 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia minimalnych norm dotyczących procedur nadawania i cofania statusu uchodźcy w Państwach Członkowskich (Dz. Urz. WE nr L 326 z dnia 13 grudnia 2005 r.), wdrożonych do polskiego porządku prawnego.

POSTĘPOWANIE WOBEC CUDZOZIEMCÓW NIELEGALNIE PRZYBYWAJĄCYCH LUB PRZEBYWAJĄCYCH NA TERYTORIUM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Zgodnie z art. 33 ust. 1 Konwencji Genewskiej „żadne umawiające się państwo nie wywali lub nie zawróci w żaden sposób uchodźcy do granicy terytoriów, gdzie jego życiu lub wolności zagrażałoby niebezpieczeństwo ze względu na jego rasę, religie, obywatelstwo, przynależność do określonej grupy społecznej lub przekonania polityczne”. Respektując powyższy zakaz polski prawodawca zakazał wykonywania decyzji o zobowiązaniu do powrotu do czasu doręczenia cudzoziemcowi decyzji ostatecznej w sprawie o nadanie statusu uchodźcy.

Wykorzystywanie tego przywileju poprzez wnioskowanie o nadanie statusu uchodźcy przez osoby, które nie żywią uzasadnionej obawy przed prześladowaniem, ale obawiają się odesłania z Polski, skłoniło ustawodawcę do wprowadzenia rozwiązań prawnych przeciwdziałających temu zjawisku.

Art. 33 ust. 4 ustawy o udzieleniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dopuszcza możliwość zobowiązania do powrotu cudzoziemca w trakcie trwania procedury uchodźczej w przypadku, gdy postępowanie zostało wszczęte w wyniku złożenia wniosku po raz kolejny, a wniosek ma na celu opóźnienie lub zakłócenie wykonania decyzji o zobowiązaniu do powrotu.

Dodatkowo art. 87 – 89 c ww. ustawy regulują kwestie zatrzymania oraz umieszczenia w strzeżonym ośrodku lub zastosowania aresztu dla cudzoziemców osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy. Na ich podstawie można pozbawić wolności cudzoziemca o nieustalonej tożsamości, osobę nadużywającą postępowanie uchodźcze, cudzoziemca stwarzającego zagrożenie dla bezpieczeństwa, zdrowia, życia lub własności innych osób albo obronności lub bezpieczeństwa czy bezpieczeństwa i porządku publicznego. Zatrzymanie jest środkiem fakultatywnym w przypadku osób, które nielegalnie przekroczyły lub usiłowały przekroczyć granicę i wjechały na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub na nim przebywają bez zezwolenia oraz w przypadku cudzoziemców przebywających w ośrodku, których zachowanie zagraża bezpieczeństwu, zdrowiu lub życiu współmieszkańców lub pracowników tegoż ośrodka.

Warto wspomnieć, że od dnia 1 maja 2014 r. organy Straży Granicznej mają możliwość stosowania środków alternatywnych w stosunku do detencji, takich jak: zgłaszanie się w określonych odstępach czasu do wskazanego organu, wpłata zabezpieczenia pieniężnego czy zamieszkiwanie w wyznaczonym miejscu.

W 2014 r. zatrzymano ogółem 522 cudzoziemców. Z tej liczby 209 osób zostało osadzonych w strzeżonych ośrodkach lub aresztach w celu wydalenia/aresztach dla cudzoziemców. Liczba ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, wobec których w ubiegłym roku zastosowana została detencja była trzykrotnie mniejsza w stosunku do roku 2013 (wówczas osadzonych zostało 608 osób).

POMOC DLA CUDZOZIEMCÓW UBIEGAJĄCYCH SIĘ O NADANIE STATUSU UCHODźCY

Konwencja Genewska nie reguluje kwestii związanych z utrzymaniem przez państwo przyjmujące osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy. Ustawa o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przewiduje możliwość udzielania takim osobom pomocy socjalnej i opieki medycznej oraz, fakultatywnie, pomocy w dobrowolnym powrocie do kraju, do którego mają prawo wjazdu. Pomoc socjalna obejmuje pomoc udzielaną w ośrodku lub pomoc udzielaną poza ośrodkiem, polegającą na wypłacie świadczenia pieniężnego na pokrycie we własnym zakresie kosztów pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto osobie, która pokryła koszty pogrzebu cudzoziemca zmarłego w trakcie trwania postępowania w sprawie nadania statusu uchodźcy, przysługuje zasiłek pogrzebowy.

W 2014 r. w związku z realizacją ww. zadań ustawowych Urząd do Spraw Cudzoziemców wydatkował łączną kwotę 45 549 551 zł, o około 13 % więcej niż w roku 2013 (wówczas kwota ta wyniosła 40 270 249 zł). Ww. środki zostały przeznaczone na:

- świadczenia o charakterze pieniężnym – 15 788 029 zł,
- zakwaterowanie w ośrodkach dzierżawionych – 15 298 311 zł,
- świadczenia medyczne – 10 328 120 zł,
- żywienie systemem zleconym – 2 872 198 zł,
- zakup środków żywności – 724 935 zł,
- pomoc w dobrowolnym wyjeździe z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (w ramach projektu oraz we własnym zakresie) - 533 873 zł,
- zakup leków i pozostałych materiałów leczniczych – 4 086 zł.

Duża część świadczeń jest udzielana w ośrodkach dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy. Według stanu na dzień 31 grudnia 2014 r. istniało 13 ośrodków (4 ośrodki własne Urzędu do Spraw Cudzoziemców oraz 9 wynajmowanych) – jest to liczba taka sama jak w roku poprzednim. Liczba dostępnych miejsc we wszystkich ośrodkach wyniosła łącznie 2145.

Pod koniec 2014 r. z pomocy Urzędu do Spraw Cudzoziemców korzystało 3 821 osób, z czego 2 402 udzielano pomocy w postaci świadczenia pieniężnego. Ogólna liczba osób korzystających z pomocy socjalnej i opieki medycznej była zatem niewiele większa niż rok wcześniej (wówczas wyniosła ona 3 406 osób).

W 2014 r. Urząd do Spraw Cudzoziemców kontynuował współpracę z Międzynarodową Organizacją do Spraw Migracji (IOM) w zakresie realizacji programu dobrowolnych powrotów (projekt „Doradztwo, podróż, reintegracja pomoc w dobrowolnym powrocie z Polski. Faza II”). W ubiegłym roku ze wsparcia IOM skorzystało 872 cudzoziemców – o około 30% mniej w porównaniu do roku 2013.

Oprócz realizacji zadań bieżących związanych z udzielaniem cudzoziemcom ubiegającym się o nadanie statusu uchodźcy pomocy, Urząd do Spraw Cudzoziemców podejmował także działania o charakterze preintegracyjnym, do których można zaliczyć:

- zajęcia języka polskiego,
- zapewnienie dzieciom realizującym obowiązek szkolny w szkołach podstawowych, gimnazjach lub szkołach ponadgimnazjalnych pomocy dydaktycznych oraz pokrywanie, w miarę możliwości, kosztów zajęć pozalekcyjnych i rekreacyjno-sportowych dzieci
- wycieczki oraz pakiety edukacyjne w ramach projektu EFU „Wsparcie edukacyjne dla dzieci ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy”,
- dni otwarte o ośrodkach.

Część działań preintegracyjnych dla cudzoziemców realizowana jest dzięki współpracy z organizacjami pozarządowymi. Współpraca ta prowadzona jest zresztą na wielu płaszczyznach takich jak:

POMOC DLA CUDZOZIEMCÓW UBIEGAJĄCYCH SIĘ O NADANIE STATUSU UCHODźCY

- zajęcia kulturalno-edukacyjne dla dzieci (m.in. Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu w Lublinie, Fundacja dla Wolności, Stowarzyszenie Przyjaciół Międzynarodowego Ruchu ATD „Czwarty Świat”, Fundacja Edukacji i Twórczości, PAH, Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Ethnos, Vox Humana, Teatr NN, Fundacja Ocalenie, Fundacja MultiOcalenie),

- pomoc prawna i integracyjna (m.in. Centra Pomocy Migrantom i Uchodźcom Caritas, Fundacja Ocalenie, PAH, Fundacja Instytut na rzecz Państwa Prawa, Centrum Pomocy Prawnej im. H. Nieć, Helsińska Fundacja Praw Człowieka, Instytut Spraw Publicznych, Stowarzyszeniem Interwencji Prawnej, Uniwersytet Warszawski - Klinika prawa),

Współpraca polega między innymi na partnerstwach i udziale w przedsięwzięciach, na przykład, projekt realizowany we współpracy z Centrum Pomocy Prawnej im. Haliny Nieć „Daj im szansę! Wsparcie prawne i informacyjne osób szczególnej troski poszukujących ochrony w Polsce i przeciwdziałanie przemocy seksualnej ze względu na płeć w ośrodkach dla osób ubiegających się o status uchodźcy” czy projekt „Od tolerancji do integracji” odbywający się w ramach współpracy z Polskim Forum Migracyjnym oraz Fundacją dla Somalii.

REALIZACJA KONWENCJI GENEWSKIEJ I PROTOKOŁU NOWOJORSKIEGO W ZAKRESIE WYDAWANIA UCHODźCOM DOKUMENTÓW

Art. 28 ust. 1 Konwencji Genewskiej stanowi, że państwa wydają uchodźcom legalnie przebywającym na ich terytoriach dokumenty podróży potrzebne do podróżowania poza ich terytoriami, chyba, że stoją temu na przeszkodzie ważne względy bezpieczeństwa państwowego lub porządku publicznego. Załącznik do Konwencji Genewskiej zawiera szczegółowe postanowienia odnoszące się do dokumentów podróży dla uchodźców. Normy te są w Polsce realizowane w całości.

Dokument podróży wydawany uznanym uchodźcom przez Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców jest zgodny z wzorem określonym we wspomnianym załączniku. Zgodnie z paragrafem 3 załącznika opłaty pobierane za wystawienie dokumentu nie powinny przekraczać najniższych opłat pobieranych za paszporty państwowe. W Polsce całkowicie odstąpiono od pobierania opłat za wydanie dokumentów podróży, o których mowa w Konwencji Genewskiej.

Dokument, z wyjątkiem szczególnych lub wyjątkowych przypadków, powinien być wystawiony na możliwie największą liczbę państw (§ 4 załącznika), a okres jego ważności powinien wynosić jeden rok lub dwa lata, w zależności od uznania wydających go władz (§ 5 załącznika). W związku z przepisami rozporządzenia Rady nr 2252/2004/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. w sprawie norm dotyczących zabezpieczeń i danych biometrycznych w paszportach i dokumentach podróży wydawanych przez Państwa Członkowskie (Dz. Urz. UE L 385 z dnia 29 grudnia 2004 r.), począwszy od dnia 28 sierpnia 2006 r. dokumenty podróży przewidziane w Konwencji Genewskiej wydawane były na okres 1 roku. Zgodnie z ww. rozporządzeniem dokumenty podróży, których okres ważności przekracza 12 miesięcy, muszą zawierać odpowiednio zabezpieczone nośniki pamięci, w których znajdować się mają dane biometryczne, tj. obraz twarzy i odciski linii papilarnych posiadacza dokumentu. Wymóg ten został spełniony z dniem 29 czerwca 2009 r., w związku z czym dokumenty podróży przewidziane w Konwencji Genewskiej zaczęły być wydawane na okres 2 lat.

Wspomnieć ponadto należy, iż Polska jest stroną Europejskiego Porozumienia w sprawie zniesienia wiz dla uchodźców, sporządzonego w Strasburgu w dniu 20 kwietnia 1959 r. oraz Europejskiego Porozumienia o przekazywaniu odpowiedzialności za uchodźców, sporządzonego w Strasburgu dnia 16 października 1980 r.

WSPÓŁPRACA Z WYSOKIM KOMISARZEM NARODÓW ZJEDNOCZONYCH DO SPRAW UCHODźCÓW

Na podstawie art. 35 ust. 1 Konwencji Genewskiej państwa obowiązane są do współpracy z Urzędem Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców (UNHCR) lub z każdą inną agencją Narodów Zjednoczonych, która może go zastąpić w pełnieniu jego funkcji, w szczególności w celu ułatwienia jego obowiązku nadzorowania stosowania postanowień Konwencji.

Ustawa o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przyznaje przedstawicielowi UNHCR szereg uprawnień, między innymi prawo swobodnego kontaktowania się z cudzoziemcem, dostęp do informacji o przebiegu postępowania uchodźczego, dostęp do akt sprawy oraz prawo składania do akt sprawy opinii, dokumentów i materiałów.

W roku 2014, podobnie jak w poprzednich latach, Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców współpracował z Przedstawicielstwem UNHCR w Polsce we wszystkich istotnych dla uchodźców i osób ubiegających się o nadanie takiego statusu kwestiach. Opinie UNHCR na temat sytuacji w krajach pochodzenia wnioskodawców były uwzględniane w toku postępowań o nadanie statusu uchodźcy.

Wskazać także należy, iż w ubiegłym roku Urząd do Spraw Cudzoziemców kontynuował współpracę z UNHCR w ramach porównawczej analizy jakości postępowań uchodźczych.

Urząd do Spraw Cudzoziemców uczestniczył ponadto w projekcie UNHCR „Asylum Systems Quality Initiative in Eastern Europe and the Southern Caucasus”. Polska jest obok Niemiec, Rumunii i Szwecji państwem dobrych praktyk. Beneficjentami projektu są z kolei: Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Gruzja, Mołdowa oraz Ukraina. Celem projektu ma być wspieranie uchodźstwa i ochrony międzynarodowej w państwach Europy Wschodniej i Południowego Kaukazu, jak również podniesienie jakości procesu decyzyjnego. Realizacja projektu będzie kontynuowana w roku 2015.

REALIZACJA KONWENCJI GENEWSKIEJ ORAZ PROTOKOŁU NOWOJORSKIEGO W KONTEKŚCIE PRZYSTĄPIENIA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ DO UNII EUROPEJSKIEJ

Wraz z akcesją do Unii Europejskiej Polskę zaczęło obowiązywać między innymi rozporządzenie Rady (WE) nr 343/2003 z dnia 18 lutego 2003 r. ustanawiające kryteria i mechanizmy określania Państwa Członkowskiego, które jest odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku o azyl złożonego w jednym z Państw Członkowskich przez obywatela kraju trzeciego (Dz. Urz. WE, Nr L 50 z dnia lutego 2003 r.). Począwszy od dnia 1 stycznia 2014 r. do kwestii odpowiedzialności za rozpatrzenie wniosków o nadanie statusu uchodźcy stosuje się nowy akt prawny - rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca (wersja przekształcona) (Dz. Urz. UE L 180 z 29.06.2013, str. 31).

Rozporządzenie zakłada odpowiedzialność tylko jednego państwa członkowskiego za rozpatrzenie wniosku o nadanie statusu uchodźcy. Cudzoziemiec, który złoży kolejny wniosek w innym państwie stosującym rozporządzenie zostanie przekazany do państwa, które jest odpowiedzialne za rozpatrzenie jego wniosku, według kryteriów w nim zawartych. Podczas ustalania odpowiedzialności państwa za rozpatrzenie wniosku bierze się pod uwagę między innymi okoliczności związane z wjazdem i pobytem cudzoziemca na terytorium państw stosujących rozporządzenie oraz możliwość połączenia cudzoziemca z członkami rodziny, którzy otrzymali status uchodźcy w innych państwach.

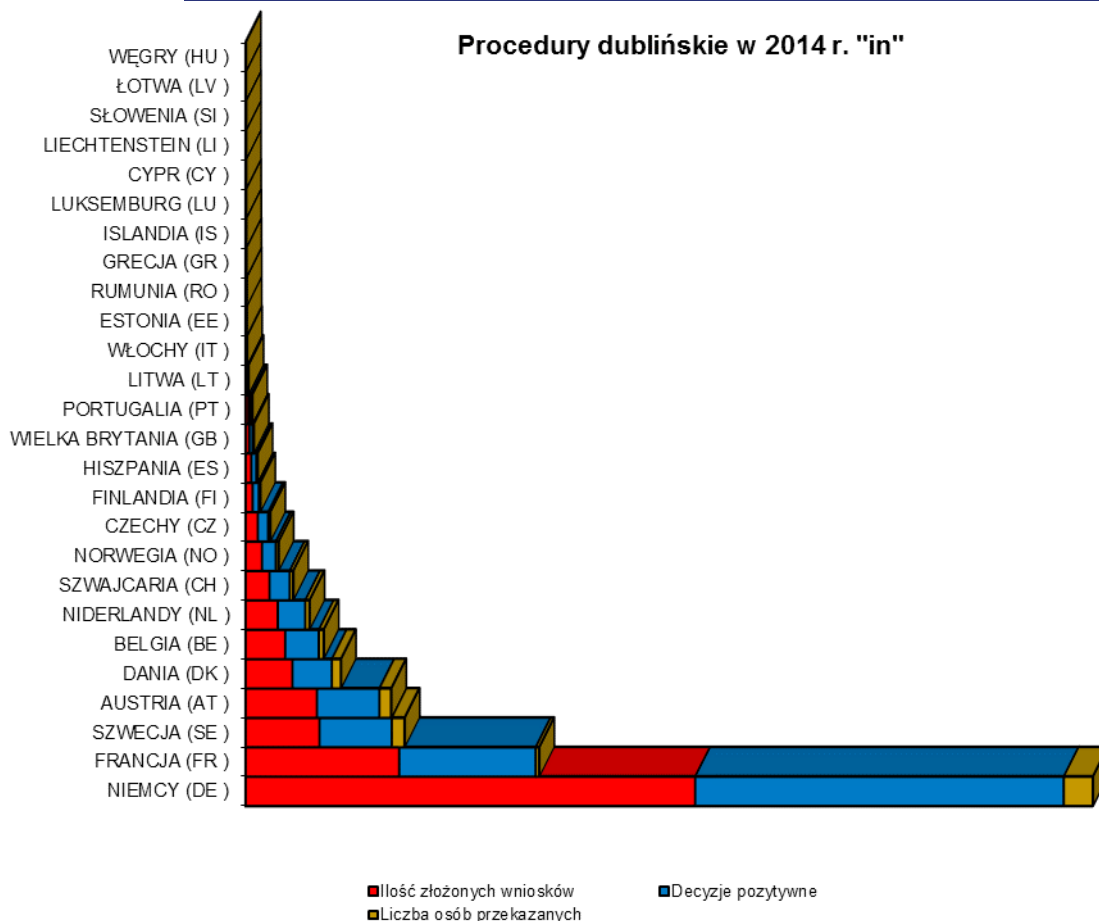
Praktyka pokazuje, iż Polska jest w dalszym ciągu traktowana przez cudzoziemców jako kraj tranzytowy, a rzeczywistym celem większości osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy w Polsce jest zalegalizowanie pobytu w innych krajach, które gwarantują dostęp do jak najwyższych świadczeń socjalnych. Tymczasem rozporządzenie, po wjeździe cudzoziemca do Polski i złożeniu wniosku o nadanie statusu uchodźcy, praktycznie uniemożliwia mu skuteczne ubieganie się o taki status w kolejnych państwach je stosujących.

W 2014 r. w oparciu o przepisy ww. rozporządzenia do Polski skierowano z innych państw 6 944 wnioski, z których większość opartych było o identyfikację odcisków palców w systemie Eurodac. Najwięcej wniosków skierowały do Polski Niemcy – 3 310 wniosków, Francja – 1 131 wniosków, Szwecja – 544 wnioski i Austria – 525 wniosków. Pozytywnie rozpatrzonych zostało 5 922 wnioski (około 85%). W 2014 r. do Polski zostało przekazanych 656 cudzoziemców.

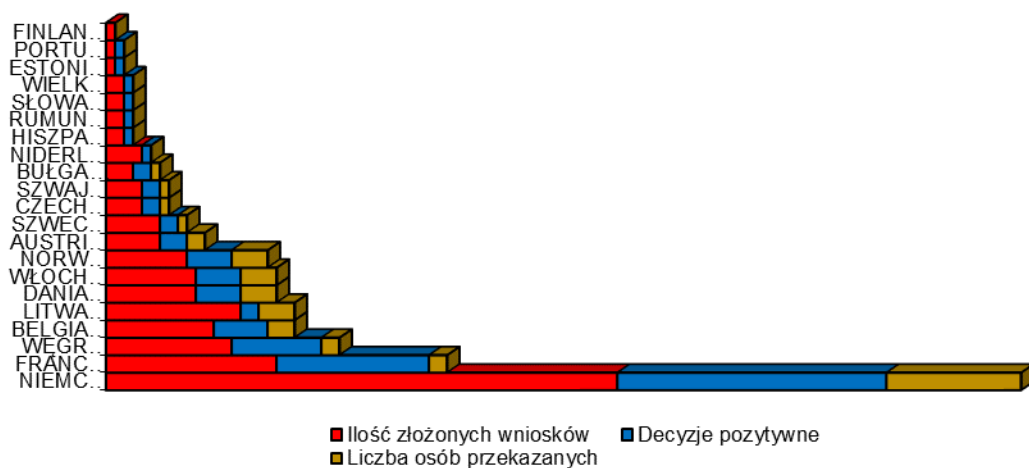
REALIZACJA KONWENCJI GENEWSKIEJ ORAZ PROTOKOŁU NOWOJORSKIEGO W KONTEKŚCIE PRZYSTĄPIENIA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ DO UNII EUROPEJSKIEJ

Procedury dublińskie w 2014 r. "in"

Polska wystosowała do innych państw 184 wnioski, najwięcej do Niemiec – 57, Francji – 19, Litwy - 15 i Węgier – 14. Większość z nich oparta była o zasadę łączenia członków rodziny oraz przyczyny humanitarne. 95 wniosków zostało rozpatrzonych pozytywnie (około 52%). W 2014 r. z Polski do innych państw stosujących rozporządzenie przekazano 42 osoby.

Procedury dublińskie w 2014 r. "out"

REALIZACJA KONWENCJI GENEWSKIEJ ORAZ PROTOKOŁU NOWOJORSKIEGO W KONTEKŚCIE PRZYSTĄPIENIA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ DO UNII EUROPEJSKIEJ

Powyższe dane wskazują, iż w stosunku do 2013 r. (9 600 wniosków, 8 814 decyzji pozytywnych – około 92%, 3 133 przekazanych cudzoziemców) w ubiegłym roku istotnie spadła liczba wniosków kierowanych do Polski z innych państw oraz procent pozytywnie załatwionych spraw, a liczba przekazanych osób była mniejsza prawie pięciokrotnie.

W zakresie postępowań typu „out” również widoczne były tendencje spadkowe w zakresie uznawalności i liczby przekazanych osób (2013 r. – 72% i 50 przekazanych osób, 2014 r. – 52% i 42 przekazane osoby), wzrost odnotowano natomiast w odniesieniu do liczby wniosków kierowanych przez Polskę do innych państw (2013 r. – 130 wniosków, 2014 r. – 184 wnioski).

Ustawa o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest zgodna z większością obowiązujących w Unii Europejskiej aktów prawnych w dziedzinie uchodźstwa. Do ustawy transponowano przepisy:

- dyrektywy Rady nr 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r. w sprawie minimalnych standardów zapewniania ochrony czasowej w przypadku masowego napływu uchodźców oraz w sprawie działań podejmowanych w celu rozłożenia wysiłków między państwami członkowskimi w celu przyjęcia tych osób, a konsekwencjami tego przyjęcia (Dz. Urz. WE nr L 212, z dnia 7 sierpnia 2001 r.),

- dyrektywy w sprawie minimalnych standardów przyjmowania osób ubiegających się o azyl,

- dyrektywy w sprawie minimalnych standardów kwalifikowania i statusu obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako uchodźców lub jako osób, które z innych względów potrzebują międzynarodowej ochrony oraz zakresu przyznawanej ochrony (Dz. Urz. WE nr L 304 z dnia 30 września 2004 r.), oraz

- dyrektywy w sprawie ustanowienia minimalnych norm dotyczących procedur nadawania i cofania statusu uchodźcy.

Należy ponadto wskazać, że w ubiegłym roku wdrożono do polskiego porządku prawnego przepisy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony (Dz. Urz. UE L 337 z 20.12.2011, str. 9). Ustawa z dnia 26 czerwca 2014 r. o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2014 nr 0 poz. 1004), która dokonała transpozycji ww. przepisów weszła w życie z dniem 30 sierpnia 2014 r.

Kontynuowano także prace legislacyjne nad projektem ustawy o zmianie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z koniecznością transponowania do polskiego porządku prawnego następujących przepisów prawa unijnego:

- dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/32/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych procedur udzielania i cofania ochrony międzynarodowej (wersja przekształcona) (Dz. Urz. UE L 180 z 29.06.2013, str. 60),

- dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/33/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia norm dotyczących przyjmowania wnioskodawców ubiegających się o ochronę międzynarodową (wersja przekształcona) (Dz. Urz. UE L 180 z 29.06.2013, str. 96),

- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 604/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia kryteriów i mechanizmów ustalania państwa członkowskiego odpowiedzialnego za rozpatrzenie wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej złożonego w jednym z państw członkowskich przez obywatela państwa trzeciego lub bezpaństwowca (wersja przekształcona).

Konsekwencją członkostwa Polski w Unii Europejskiej jest nie tylko konieczność dostosowywania

REALIZACJA KONWENCJI GENEWSKIEJ ORAZ PROTOKOŁU NOWOJORSKIEGO W KONTEKŚCIE PRZYSTĄPIENIA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ DO UNII EUROPEJSKIEJ

Konsekwencją członkostwa Polski w Unii Europejskiej jest nie tylko konieczność dostosowywania przepisów prawa krajowego do regulacji unijnych, lecz również możliwość korzystania z unijnych funduszy, w tym Europejskiego Funduszu na Rzecz Uchodźców (EFU).

W 2013 r. Urząd do Spraw Cudzoziemców zakończył, kontynuował lub rozpoczął realizację następujących projektów współfinansowanych ze środków EFU:

- projekt nr 4/11/2011/EFU „Szkolenia językowe i merytoryczne dla pracowników UdSC”,
- projekt nr 3/12/EFU „Wsparcie edukacyjne dla dzieci ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy”,
- projekt nr 5/12/EFU „Remont ośrodka dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy - Czerwony Bór”,
- projekt nr 4/12/EFU „Misje badawcze do krajów pochodzenia”,
- projekt nr 6/12/EFU „Optymalizacja dostępu pracowników Departamentu Postępowań Uchodźczych Urzędu do Spraw Cudzoziemców do informacji o krajach pochodzenia”,
- projekt nr 3/14/EFU „Wizyty studyjne III”,
- projekt nr 4/14/EFU „Wsparcie materialne dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy. Zakup wyprawek szkolnych oraz dla niemowląt”,
- projekt nr 5/14/EFU „Usprawnienie identyfikacji osób ze specjalnymi potrzebami w procedurze o nadanie statusu uchodźcy”,
- projekt nr 6/14/EFU „Misje badawcze do krajów pochodzenia”,
- projekt nr 7/14/EFU „Wizyty studyjne pracowników Wydziału Postępowań Dublińskich”.

ZAKOŃCZENIE

W ocenie Szefa Urzędu do Spraw Cudzoziemców Rzeczpospolita Polska w 2014 r. zrealizowała w całości zobowiązania wynikające z Konwencji Genewskiej i Protokołu Nowojorskiego.

ZAŁĄCZNIKI (TABELY STATYSTYCZNE)

Tabela 1: Liczba osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy w 2014 r.

OBYWATELSTWO	LICZBA OSÓB OBJĘTYCH WNIO- SKIEM	OSOBY, KTÓRE ZŁOŻYŁY WNIOSEK PO RAZ PIERWSZY	OSOBY, KTÓRE ZŁOŻYŁY KOLEJNE WNIOSKI
AFGANISTAN	34	31	3
ALBANIA	2	2	0
ALGERIA	6	6	0
ARMENIA	126	101	25
BANGLADESZ	23	17	6
BEZ OBYWATELSTWA	38	29	9
BIAŁORUŚ	25	21	4
CHINY	12	12	0
CHORWACJA	1	1	0
DEMOKRATYCZNA REPUBLIKA KONGA	1	1	0
EGIPT	12	11	1
ERYTREA	7	7	0
ETIOPIA	3	3	0
GAMBIA	1	1	0
GRUZJA	652	558	94
GWINEA	3	1	2
INDIE	10	5	5
IRAK	27	26	1
IRAN	16	13	3
JORDANIA	8	8	0
KAMERUN	1	1	0
KANADA	1	1	0
KAZACHSTAN	52	37	15
KIRGISTAN	101	96	5
KONGO	1	1	0
KOREA POŁUDNIOWA	2	2	0
KUBA	5	5	0
LIBAN	7	6	1
LIBERIA	3	3	0
LIBIA	12	12	0
LITWA	1	1	0
MAROKO	2	2	0
MOŁDOWA	2	2	0
MONGOLIA	9	8	1
NEPAL	4	2	2
NIEMCY	1	1	0
NIEOKREŚLONE	4	0	4

Informacja Szefa Urzędu za 2014 rok

ZAŁĄCZNIKI (TABELLE STATYSTYCZNE)

Tabela 1 cd.: Liczba osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy w 2014 r.

OBYWATELSTWO	LICZBA OSÓB OBJĘTYCH WNIO- SKIEM	OSOBY, KTÓRE ZŁOŻYŁY WNIOSEK PO RAZ PIERWSZY	OSOBY, KTÓRE ZŁOŻYŁY KOLEJNE WNIOSKI
NIGERIA	7	6	1
PAKISTAN	48	42	6
PALESTYNA	9	6	3
REPUBLIKA ŚRODKOWOAFRYKAŃSKA	1	1	0
ROSJA	2772	2060	712
RWANDA	3	1	2
SERBIA	1		1
SOMALIA	3	3	0
SRI LANKA	3	1	2
SUDAN	4	4	0
SYRIA	104	103	1
TADŻYKISTAN	107	107	0
TOGO	1	1	0
TUNEZJA	4	3	1
TURCJA	3	3	0
TURKMENISTAN	15	15	0
UGANDA	4	3	1
UKRAINA	2253	2094	159
UZBEKISTAN	13	12	1
WIETNAM	55	52	3
RAZEM	6625	5551	1074

ZAŁĄCZNIKI (TABELE STATYSTYCZNE)

Tabela 2: Liczba osób, wobec których Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców w 2014 r. wydał decyzję w sprawie nadania statusu uchodźcy

OBYWATELSTWO	Status uchodźcy	Ochrona uzupełniająca	Zgoda na pobyt tolerowany	Negatywna	Umorzenie	RAZEM
AFGANISTAN	27	2	7	15	23	74
ALBANIA	-	-	-	-	2	2
ALGIERIA	-	-	1	1	5	7
ARMENIA	-	-	13	30	122	165
ARUBA	-	-	-	-	1	1
BANGLADESZ	1	-	-	3	30	34
BEZ OBYWATELSTWA	22	1	1	2	19	45
BIAŁORUŚ	14	1	2	11	18	46
BOŚNIA I HERCEGOWINA	-	-	-	-	1	1
CHINY	3	-	-	2	5	10
CHORWACJA	-	-	-	-	1	1
DEMOKRATYCZNA REPUBLIKA KONGA	-	-	-	-	1	1
EGIPT	10	1	-	4	4	19
ERYTREA	-	4	-	-	3	7
ETIOPIA	-	-	-	-	1	1
GHANA	-	-	-	1	-	1
GRUZJA	-	-	44	133	674	851
INDIE	-	-	1	4	10	15
IRAK	8	15	-	-	16	39
IRAN	3	-	-	5	14	22
JORDANIA	-	-	-	1	4	5
KAMERUN	-	-	1	-	2	3
KANADA	-	-	-	1	-	1
KAZACHSTAN	22	11	-	22	73	128
KIRGISTAN	1	-	1	19	70	91
KONGO	-	-	-	-	2	2
KOREA POŁUDNIOWA	-	-	-	2	-	2
KOSOVO	-	-	-	-	1	1
LIBAN	-	-	-	2	5	7
LIBERIA	-	-	-	1	2	3
LIBIA	2	-	-	3	4	9
LITWA	-	-	-	-	1	1
MALI	-	-	-	-	1	1
MAROKO	-	-	1	1	2	4
MOŁDOWA	-	-	-	4	2	6

Informacja Szefa Urzędu za 2014 rok

ZAŁĄCZNIKI (TABELLE STATYSTYCZNE)

Tabela 2: Liczba osób, wobec których Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców w 2014 r. wydał decyzję w sprawie nadania statusu uchodźcy

OBYWATELSTWO	Status uchodźcy	Ochrona uzupełniająca	Zgoda na pobyt tolerowany	Negatywna	Umorzenie	RAZEM
MONGOLIA	-	-	-	1	8	9
NEPAL	-	-	4	-	2	6
NIEMCY	-	-	-	-	1	1
NIEOKREŚLONY	-	-	-	1	1	2
NIGER	-	-	-	-	1	1
NIGERIA	-	-	1	1	3	5
PAKISTAN	2	-	1	13	31	47
PALESTYNA	-	1	-	-	2	2
REPUBLIKA ŚRODKOWOAFRYKAŃSKA	-	-	-	-	1	1
ROSJA	13	107	202	1002	3822	5146
RWANDA	1	-	-	-	1	2
SERBIA	-	-	-	-	1	1
SOMALIA	12	3	-	-	-	15
SRI LANKA	1	-	-	2	5	8
SUDAN	-	-	2	-	2	4
SYRIA	115	17	-	-	62	194
TADŻYKISTAN	-	-	-	-	81	81
TUNEZJA	-	-	-	4	3	7
TURCJA	-	-	-	5	4	9
TURKMENISTAN	5	-	-	-	1	6
UGANDA	-	-	1	-	4	5
UKRAINA	-	6	11	645	372	1034
UZBEKISTAN	-	1	5	12	12	30
WIETNAM	-	-	1	43	16	60
ZAMBIA	-	-	-	-	1	1
ZIMBABWE	-	-	-	1	-	1
RAZEM	262	170	300	1997	5556	8285

ZAŁĄCZNIKI (TABELY STATYSTYCZNE)

Tabela 3: Liczba osób wobec których Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców w 2014 r. wydał decyzję o pozbawieniu ochrony międzynarodowej.

OBYWATELSTWO	Pozbawienie ochrony uzupełniającej	Pozbawienie statusu uchodźcy	RAZEM
BIAŁORUŚ	-	1	1
ROSJA	22	-	22
SERBIA I CZARNOGÓRA	-	2	2
RAZEM	22	3	25

Tabela 4: Liczba osób, wobec których Szef Urzędu do Spraw Cudzoziemców w 2014 r. wydał w postępowaniu uchodźczym decyzję o wstrzymaniu wykonania decyzji o wydaleniu/ zobowiązaniu do powrotu

OBYWATELSTWO	Liczba osób
ARMENIA	1
BIAŁORUŚ	1
GRUZJA	18
KAZACHSTAN	4
ROSJA	71
UKRAINA	6
UZBEKISTAN	1
ZAMBIA	1
RAZEM	103

POWRÓT

ul. Koszykowa 16
00-564 Warszawa
tel. +48 22 601 74 01-03
fax +48 22 601 74 13
www.udsc.gov.pl